

I SKUGGAN AV ETT ATTENTAT

JU LÄNGRE man kommer från den 20 juli dess mer mystisk verkar den revolthistoria, som plötsligt uppskakade världen från Berlin. Sannolikt få vi först efter krigets slut veta, vad som hände den 19 eller 20 juli. Mycket talar för att det hela varit en slags provokation ifrån den nazistiska regimens sida. Därmed må vara hur som helst — så mycket är i varje fall säkert, att den version, som officiellt framfördes av DNB, företer påtagliga luckor och av allt att döma väsentligen var en konstruktion. Hur kunde attentatören, greve Stauffenberg, lämna salen och resa till Berlin, och varför sköts han ej ned? Varför gav generalöverste Fromm nådaskottet åt sin gamle chef Beck, o. s. v., o. s. v.?

Om alltså själva händelserna ännu ligga i ett visst dunkel, äro deras följder så mycket klarare. Attentatshistorien användes av den nazistiska ledningen såsom det största propagandanumret för dess sedan länge planerade attack mot »reaktionen».

»Die Todesstunde der Reaktion» lydde kort efter attentatet en rubrik i Völkischer Beobachter och kort efter den officiella redogörelsen var d:r Ley färdig att stöta i domsbasunen. Visserligen dämpades kampanjen mot den tyska adeln offentligen men i stället genomfördes — och pågår fortfarande — en rad häktningar i de kretsar, där vad man något schematiskt skulle kunna kalla för den konservativa oppositionen haft sitt främsta stöd.

Allt fortfarande synes Himmler dock icke ha fullt fria händer gentemot generalerna. Därpå tyder von Brauchitsch' överraskande framträdande med en lojalitetsförklaring och ryktena om ett nytt befäl för honom. För såvitt att denna icke är ett falsarium tyder den på en strävan från hans sida att i en kritisk situation rädda vad som räddas kan av armén. Priset för hans framträdande är i så fall ett avslutande, i varje fall en uppbromsning av aktionen mot de högsta militärerna. Det är också betecknande, att man icke längre hört något om generalöverste Fromm och praktiskt taget icke heller om fältmarskalk Rundstedt och generalöverste Halder. Sannolikt har icke minst fältmarskalk Paulus' anslutning till de fronderande tyska generalerna i Ryssland manat Hitler till en viss försiktighet — Paulus' förklaring undertecknades betecknande nog

samma dag som fältmarskalk von Witzleben och hans »medsamansvurna» hängdes.

Klasskampsideologien upplever emellertid en påfallande renässans, officerskåren förödmjukas genom att flera av dess främsta hängas efter en parodisk rättegång, armétrupperna underordnas Himmler och hans SS-generaler, och på det ekonomiska livets område genomförs åtgärder, som innebära, att nazismen i krigets sista skede beslutsamt slagit in på den sociala revolutionens väg.

Aktionen är ett slag emot vad Himmler betraktar som den farligaste oppositionen och samtidigt ett led i en fullt skönjbart påbörjad dolkstötslegend.

Det kanske allra viktigaste är emellertid avsikten att popularisera regimen genom att rikta propagandans hela orkester mot »överklassen», »de stora i samhället». En sådan primitiv aktion kan påräkna en viss tolerans, ja till och med popularitet bland gemene man i Tyskland, även bland motståndare till regimen. Nazismen marscherar också snabbt mot vänster, och när man läser de tyska tidningarna tror man sig vara försatt till den tid, då i den stora spårvagnsstrejken i Berlin nazisterna och kommunisterna intimt samarbetade, och d:r Goebbels skötte agitationen i den tyska huvudstadens fattigkvarter. Nu kan ingen vara i tvivelsmål längre — nationalbolsjevismen är ett faktum.

Naturligtvis kan Himmler och Goebbels genom detta skådespel i krigets slutskede icke varaktigt stärka den tyska hemmafronten. Men för ögonblicket finns det ingenting, som tyder på att den största faran skulle vara att söka där, ehuru upplösningsprocessen inom SS är ett allvarligt symptom. Krisen för Tredje riket dikteras nu inte av hemmafronten men däremot av trycket utifrån. Tysklands resurser malas långsamt sönder, och intet synes kunna hindra utvecklingens obevekliga lag. Men allt tager sin tid, och ingen bör räkna med att ett sammanbrott är en fråga om en eller annan vecka, även om situationen onekligen är sådan, att allt kan hända.

Arvid Fredborg.